

VALTIONEUVOSTON ASETUS BIOPOLTTOAINEISTA, BIONESTEISTÄ JA BIOMASSAPOLTTOAINEISTA

1. Tausta

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001 (uudelleenlaadittu) eli ns. *RED II* on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2021. *RED II*:lla korvataan vielä toistaiseksi voimassa oleva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta.

Merkittävänä muutoksena aikaisempaan *RED II*:ssa liikenteen biopolttoaineiden ja liikenteessä käytettävän biokaasun ja bionesteiden lisäksi kestävyyskriteereiden soveltamisala laajennettiin kiinteiden ja kaasumaisten biomassojen käytölle sähkön- ja lämmöntuotannossa sekä jäähdytyksessä.

Hallituksen esityksellä eduskunnalle laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta (HE 70/2020 vp, jäljempänä *hallituksen esitys (HE 70/2020 vp)*) on esitetty *RED II*:n kestävyyskriteereitä koskevan sääntelyn kansallisen täytäntöönpanon edellyttämien säännösmuutosten toteuttamista biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (jäljempänä *kestävyyslaki*). Kestävyyslain muutoksella säädettäisiin voimassa olevan kansallisen kestävyysjärjestelmän soveltamisalan laajentamisesta ja saatettaisiin kansallisesti voimaan *RED II*:n mukaiset kiinteitä ja kaasumaisia biomassapolttoaineita koskevat kestävyyskriteerit ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerit. Samalla lain nimike muutettaisiin kuvaamaan laajennettua soveltamisalaa: laki biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista.

RED II:n kestävyyskriteerisääntelyn toimeenpanon valmistelun yhteydessä on arvioitu tarpeelliseksi antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella alla tarkemmin kuvatusti.

2. Tavoitteet

Kestävyyslain nojalla on tarkoitus antaa valtioneuvoston asetus, joka sisältää lähinnä menettelyihin ja niiden vaatimuksiin sekä lain soveltamiseen liittyviä tarkempia säännöksiä sekä tarkentavaa teknistä sääntelyä.

Hallituksen esityksessä (HE 70/2020 vp) nostettiin erityisesti esille tarve antaa tarkempia säännöksiä biomassapolttoaineista sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavan laitoksen kokonaislämpötehon määrittämisestä sekä kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskentaa koskevista säännöistä.

3. Keskeiset ehdotukset

Kestävyysslain 2 a, 11, 12, 22, 23, 27 ja 31 §:n nojalla annettaisiin uusi valtioneuvoston asetus biopolttoainesta, bionesteistä ja biomassapolttoaineista. Valtioneuvoston asetuksessa annettaisiin tarkempaa sääntelyä muun muassa koskien biomassapolttoaineista sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavan laitoksen kokonaislämpötehon määrittelemisestä sekä kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskentaa koskevista säännöistä. Asetuksessa säädettäisiin myös bionesteillä ja biomassapolttoaineilla tuotetun sähkön, lämmön tai jäähdytyksen määrän määrittämisestä. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin kestävyystodistuksen ja kestävyyskriteeriselvityksen sisältövaatimuksista, todentajan pakollisesta ja vapaaehtoisista pätevyysalueista sekä tarkennettaisiin pysyvän muutoksen käsitettä toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuuden laukaisijana.

4. Ehdotetun asetuksen sisältö

1 §. Määritelmät

Pykälässä määriteltäisiin asetuksessa käytetyt keskeiset käsitteet.

Pykälän 1 kohdan mukaan laitoksella tarkoitettaisiin yhtä tai useampaa samalla laitosalueella sijaitsevaa energiantuotantoyksikköä ja niiden toimintaan kiinteästi liittyviä muita toimintoja. Yhtenä laitoksena ei olisi tarkoituksenmukaista pitää esimerkiksi eri puolilla teollisuusaluetta sijaitsevia energiantuotantoyksiköitä, yksiköitä joilla on eri omistaja tai yksiköitä joita ei muusta syystä olisi mahdollista käsitellä yhdessä.

Pykälän 2 kohdan mukaan energiantuotantoyksiköllä tarkoitettaisiin kattilaa, kaasuturbiinia, polttomoottoria tai mitä tahansa muuta teknistä laitetta, jossa polttoaineet hapetetaan, jotta näin syntyvää lämpöä voidaan käyttää. Polttoaineella tarkoitetaan tässä niin fossiilisia kuin biopolttoaineita, bionesteitä tai biomassapolttoaineita. Kyseiset bioperäiset polttoaineet on määritelty kestäväysslain 4 §:n 5, 6 ja 7 kohdissa.

2 §. Laitoksen kokonaislämpötehon määrittäminen

Pykälässä säädettäisiin kestäväysslain 2 a §:ssä tarkoitettujen kiinteitä tai kaasumaisia biomassapolttoaineita käyttävien laitosten kokonaislämpötehon määrittämisestä.

Pykälän 1 momentin mukaan kestäväysslain 2 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua kiinteitä biomassapolttoaineita käyttävän laitoksen kokonaislämpöteho määritettäisiin siten, että polttoainetehtolaskentaan yhteen kaikista laitoksen kuuluvista energiantuotantoyksiköistä. Kokonaislämpötehoa määritettäessä ei kuitenkaan otettaisi huomioon energiantuotantoyksilöitä, joiden polttoainetehto on pienempi kuin 3 megawattia.

Pykälän 2 momentin mukaan kestäväysslain 2 a §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kaasumaisia biomassapolttoaineita käyttävän laitoksen kokonaislämpöteho määritettäisiin vastaavasti. Kokonaislämpötehoa määritettäessä ei otettaisi huomioon energiantuotantoyksiköitä, joiden polttoainetehto on pienempi kuin 300 kilowattia.

3 §. Kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskenta

Pykälässä säädettäisiin viittaus kestäväysslain 6 §:n mukaisten kasvihuonekaasupäästövähennyksien laskennassa sovellettaviin RED II:ssä säädettyihin laskentasääntöihin.

Pykälän 1 momentin mukaan biopolttoaineiden ja bionesteiden kasvihuonekaasuvaikutusten laskemisessa sovellettaisiin RED II:n V liitteessä säädettyjä sääntöjä. Vastaavasti biomassapolttoaineiden, sisältäen liikennealalla kulutetun biokaasun, kasvihuonekaasuvaikutusten laskemisessa sovellettaisiin RED II:n VI liitteessä säädettyjä sääntöjä.

4 §. Kestävyystodistuksen sisältö

Pykälässä säädettäisiin kestävyystodistuksen vähimmäisisältövaatimuksista.

5 §. Kestävyysskriteeriselvitys

Pykälässä säädettäisiin tiedoista, jotka toiminnanharjoittajan on ilmoitettava osana kestävyysslain 31 §:n mukaista kestävyysskriteeriselvitystä.

6 §. Ainetase

Pykälässä säädettäisiin bionesteillä ja biomassapolttoaineilla tuotetun sähkön, lämmön tai jäädytyksen määrän määrittämisestä.

7 §. Ilmoitusvelvollisuus

Pykälässä tarkennettaisiin kestävyysslain 22 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyä toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta pysyvistä muutoksista, jotka koskevat toiminnanharjoittajan kestävyyssjärjestelmän hyväksymisen edellytystä tai hyväksymispäätöksessä annetun määräyksen perustetta.

Pykälän mukaan pysyviä muutoksia, joista toiminnanharjoittajan olisi viipymättä ilmoitettava Energiavirastolle, olisivat uusien raaka-aineiden, biopolttoaineiden, bionesteiden tai biomassapolttoaineiden sisällyttäminen kestävyyssjärjestelmään, kasvihuonekaasupäästöjen tai kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskentamenettelyjen muuttaminen pysyvästi ja olennaisella tavalla ja ainetasetta koskevat pysyvät ja olennaiset muutokset. Lisäksi pysyväksi muutokseksi voitaisiin katsoa myös muu kestävyyssjärjestelmän hyväksymisen edellytyksissä tapahtunut olennainen ja pysyvä muutos.

8 §. Todentajan pätevyysalue

Pykälässä säädettäisiin todentajaksi hyväksymistä koskevassa päätöksessä määriteltävistä todentajan pakollisista ja vapaaehtoisista pätevyysalueista. Todentajan pakolliseksi pätevyysalueeksi säädettäisiin ainetaseen ja alkuperäketjun hallintamenetelmät. Ainetaseen ja alkuperäketjun hallintamenetelmät ovat keskeisiä osa-alueita toiminnanharjoittajan kestävyyssjärjestelmässä, minkä vuoksi jokaisella todentajalla tulisi olla riittävä pätevyys arvioida niitä. Todentajan vapaaehtoisia pätevyysalueita olisivat kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskenta, metsätalouden biomassat, maatalouden biomassat sekä jäte- ja tähderaaka-aineet.

9 §. Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

5. Esityksen vaikutukset

Asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä kestävyyslain soveltamisesta huomioiden erityisesti RED II:n kestävyyskriteerisääntelyn toimeenpanon myötä tehtävät säännösmuutokset kestävyyslakiin ja siten asetuksen vaikutuksia on tarkasteltava yhdessä hallituksen esityksessä (HE 70/2020 vp) esitetyn lakimuutosehdotuksen vaikutusten arvioinnin kanssa.

6. Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Valmistelun aikana on kuultu Energiavirastoa.

[Asetus ja siihen liittyvä muistio ovat olleet lausunnolla 13.11.-7.12.2020 lausuntopalvelu.fi –verkkopalvelussa. Lausunto pyydettiin xx. Lausuntoja saatiin xx. Lausuntopyyntö ja saadut lausunnot ovat tutustuttavissa lausuntopalvelu.fi –sivustolla.]

7. Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.